Sonkajärven laaja-alaisen soteaseman muuttaminen osa-aikaiseksi soteasemaksi

Yleisltk 18.06.2026 § 66
13375/00.01.02.00/2023

Valmistelija(t)	Eija Jestola puh. 040 712 1040, eija.jestola(at)pshyvinvointialue.fi, Anu Ryynänen puh. 044 7176378, anu.ryynanen(at)pshyvinvointialue.fi, Leena Kuusikko puh. 0400 574549, leena.kuusikko(at)pshyvinvointialue.fi
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä	yleisten palveluiden toimialajohtaja
Päätösehdotus	Yleisten palveluiden lautakunta päättää esittää aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle päätettäväksi Sonkajärven soteaseman osa-aikaistamista viimeistään 1.1.2027 alkaen.
Ennakkovaikutusten arviointi	Kuvattu erillisessä liitteessä
Toimivallan peruste	Hallintosääntö § 42
Liitteet ja oheisaineisto	Esityslistan oheisaineistona: - Ennakkovaikutusten arviointi
Valmistelu	Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämiseen aiheuttaa haasteita lääkärihenkilöstön saatavuuteen liittyvät ongelmat, väestön ikääntymisestä johtuva palvelutarpeen kasvu ja kustannustason nousu. Toiminnan uudistaminen on välttämätöntä toiminnallisesti ja taloudellisesti kestävän palvelujärjestelmän toteutumiseksi. Uudistusten valmistelua tukee muun muassa digitaalisten palveluiden kehittäminen ja käyttöönotto, kiinteistöselvitys ja toimitilaverkko sekä henkilöstövoimavarojen kehittäminen ja vahvistaminen. Palvelujärjestelmän kokonaisuudistus on edellytys taloudellisuus- ja tuottavuusohjelman toteutumiselle. Uudistuksista saatavat toiminnalliset hyödyt ja kustannusvaikutukset ovat riippuvaisia toimeenpanon onnistumisista. Vastaanottopalveluiden (R1, skenaario1) osalta keskeisiä perusteluja palvelujärjestelmän uudistukselle ovat: maantieteellisesti kattavien vastaanottopalveluiden turvaaminen, digitaalisten palveluiden lisääminen ja kehittäminen tukemaan perinteisiä vastaanottopalveluita, asiakkaan valinnanvapauden lisääntyminen,

kustannuksiin vaikuttaminen ja henkilöstön kohdentaminen väestön tarpeen mukaisena.

Aluehallituksessa 3.6.2024 (§203/2024) ja aluevaltuustossa 17.6.2024 (§47/2024) on linjattu 11 sosiaali- ja terveysaseman osa-aikaistamisesta palvelujärjestelmäuudistuksen skenaario 1 mukaisesti. Osa-aikaistettavien soteasemien osalta toimeenpanosta on päätetty yleisten palveluiden lautakunnassa 21.5.2025 ja osa-aikaiset soteasemat ovat aloittaneet toimintansa 1.1.2026. Osa-aikaisten soteasemien lisäksi aluevaltuuston päätöksessä on linjattu 11 laaja-alaisen soteaseman toiminnasta. Laaja-alaiset soteasemat toimivat Kiuruvedellä, Sonkajärvellä, Lapinlahdella, Nilsiässä, Juankoskella, Kuopiossa Pyörön terveysasemalla, Karttulassa, Pielavedellä, Suonenjoella,Vesannolla ja Leppävirralla.

Vastaanottopalveluihin ohjaudutaan hoidon tarpeen arvioinnin kautta. Laaja-alaiset soteasemat toimivat viitenä (5) päivänä viikossa tarjoten ajanvarauksella vastaanottoja kiireettömille asioille sekä vastaanottoja kiireellisille asioille (1-3 päivän kiireellisyys). Osassa laaja-alaisia sosiaali- ja terveysasemia, mukaan luettuna ne asemat, joissa on vuodeosastotoimintaa, tarjotaan kiirevastaanottoa myös viikonloppuisin ja arkipyhinä.

Näytteenottopalveluiden (Islab) palvelutarvetta on tarkasteltu jo vuoden 2026 talousarvion laadinnan yhteydessä, ja osassa laajoja soteasemia on tehty muutoksia loppuvuoden 2026 aikana. Kuvantamispalveluita tarjotaan osassa laajoja soteasemia. Työikäisten sosiaalipalveluita ja suun terveydenhuollon palveluita tarjotaan väestön tarvearvion ja erillisen suunnitelman mukaisesti laaja-alaisilla soteasemilla. Perhe- ja vammaispalveluiden sekä ikääntyneiden toimialojen palveluita tarjotaan toimialojen oman erillisen suunnitelman mukaisesti laaja-alaisilla soteasemilla.

Laaja-alaisten soteasemien palveluverkkoa on tarkasteltu kevään 2026 aikana. Tarkastelutyössä toteutettiin henkilöstökysely laaja-alaisten soteasemien henkilökunnalle, järjestettiin yksikkö- ja aluekohtaiset henkilökunnan suunnittelukokoukset helmikuussa 2026 sekä saatiin yleislääketieteen erikoislääkärien kehittäjäryhmältä näkemykset laajojen soteasemien toiminnallisuudesta.

Yksittäisten laajojen soteasemien palvelujen piiriin kohdistuva väestön koko vaihtelee välillä 1 800–22 000. Lääkäriresurssi on jakaantunut epätasaisesti eri soteasemien välillä, mitä ei yksistään selitä väestöpohjan koko. Laajojen soteasemien hoitohenkilöstöresurssi on kokonaisuudessaan tällä hetkellä riittävä, mutta on havaittu tarvetta arvioida resurssoinnin ja palvelujen tarjoamisen tasavertaisuutta koko hyvinvointialueen asiakkaiden näkökulmasta. Tarkastelussa on havaittu, että asiakas- ja käyntimäärät vaihtelevat soteasemittain. Nykyisellään osassa laajoja soteasemia on toimintaa tuettu alueen muista toimipisteistä.

Nykyiset laajoiksi määritellyt soteasemat (11) ovat hyvin erilaisia palveluvolyymiltaan ja –valikoimaltaan (kuvantaminen, laboratoriopalvelut, lääkäri- ja hoitajaresurssi, osastopalvelut, ilta- ja viikonloppuvastaanotto kiireellisissä asioissa). Maantieteellinen sijainti sekä väestön koko ja kehitys huomioiden ei ole tarkoituksenmukaista eikä kustannustehokasta yhdenmukaistaa palveluvalikoimaa kaikkiin 11 asemaan laajimman valikoiman mukaisesti. Nykyisistä laajoiksi määritellyistä soteasemista Juankoski, Suonenjoki, Leppävirta ja Lapinlahti tarjoavat tällä hetkellä laajimman valikoiman perustason vastaanottopalveluja.

Nykyisistä laaja-alaisista soteasemista Sonkajärvi vastaa palveluvalikoimaltaan ja resurssoinniltaan jo nyt lähemmin osa-aikaista kuin laaja-alaista soteasemaa. Lääkäriresurssi Sonkajärvellä on haavoittuvuudelle altis, yksi (1) henkilötyövuosi. Yhteistyötä yksiköiden välillä tehdään alueella, mutta Sonkajärvellä lääkärirekrytointi on ollut haasteellista jo pidempiaikaisesti. Sonkajärvellä ei ole osastopalveluja tai kuvantamispalveluja. Laboratoriopalveluita tarjotaan kolmena (3) päivänä viikossa.